

soort projecten te stappen, ze zijn eerder geïnteresseerd in het exotische uitstapje. Tot slot gaat het ook meestal om eenmalige of korte projecten, die zelden in een langetermijnplan kaderen en bijgevolg geen impact kunnen uitoefenen, terwijl net dat interessant zou zijn.

Zijn er dan geen uitzonderingen?

f.l.: Die zijn helaas schaars. Iemand als Alain Platel werkt in Palestijnse gebieden omwille van een meervoudige overtuiging: in de eerste plaats vanuit een generositeit. Hij wil zijn *knowhow* delen. Bovendien trekt hij naar die gebieden vanuit een gezonde egoïstische nieuwsgierigheid: het uitgangspunt dat artiesten van ginder hem kunnen inspireren. Op deze manier werk je in een relatie van wederzijds respect tussen gelijken. Naast Platel en consorten zijn er ook in de buitenlandse instellingen personen die erg veel energie en middelen besteden aan het ondersteunen van creaties van waardevolle, jonge, lokale kunstenaars.

Hoe ga je in je eigen programmering om met het referentiekader van het lokale publiek?

f.l.: In eerste instantie probeer je het referentiekader van het lokale publiek te kennen en te begrijpen. Daarbij kan en wil ik niet om mijn eigen referentiekader heen. Allicht zal ik ginds nieuwe dingen presenteren die verrassend en misschien zelfs schokkend zijn, want ik wil alternatieven tonen voor het behoorlijk vastgeroeste en oubollige theater in die regio's. Dus het is erg dubbel. Maar mijn streven als programmator is om, zowel ginder als in Brussel, het referentiekader van mijn publiek te vergroten.

Of ik op die manier transcultureel bezig ben? Dat weet ik niet. Ik werk niet met dit soort begrippen. Ik programmeer alleszins niet datgene wat ze ginds verwachten. Zoals gezegd, proberen we met Meeting Points op drie niveaus te werken: lokaal, regionaal en internationaal. Wat het lokale niveau betreft, werk ik met lokale curatoren samen. Projecten kunnen immers in een bepaalde stad pertinent en noodzakelijk zijn, terwijl ze op een andere plek niet functioneren – net omdat ze ontstaan vanuit de noden van en de reflectie over een specifieke plek. Lokale curatoren kunnen artiesten en gemeenschappen mobiliseren. Ook zij kunnen enkel de noodzakelijke reflectieoefening maken over de specifieke artistieke situatie in hun stad, in relatie met het lokale artistieke veld. Zoiets zal ik als westerse nooit tegelijkertijd in negen Arabische steden kunnen verwezenlijken.

'De context is bij de presentatie van extreem belang' (Tarek Abou El Fetouh)

Hoe beschouw jij op dit moment de interesse van Europese organisaties voor niet-Europese culturen?

t.a.e.f.: De Europese culturele wereld volgt sterk de politieke en de economische agenda's. Die bepalen welke regio's of landen in de focus komen te staan. Je hoeft niet lang na te denken om in te zien dat een fenomeen als 'het jaar van... in...' een kwestie is van het inzetten van cultuur om de economische en politieke relaties te stimuleren. Veel kunstorganisaties zijn afhankelijk van subsidies en kunnen niet anders dan hier in meegaan. Of dit goed of gevaarlijk is, vind ik een moeilijk vraagstuk. Het hangt af van de manifestatie op zich. Het grootste probleem is dat dit soort projecten vaak een langetermijnvisie ontbeert, tenzij dan wanneer landen of gebieden historische relaties hebben. Neem bijvoorbeeld Frankrijk met haar oude Afrikaanse kolonies of België met Kongo. Het postkolonialisme weegt zwaar door op deze materie.

Welke risico's houdt deze nauwe vervlechting van cultuur met politiek en economie in?

t.a.e.f.: Het is een enorm gevaarlijke situatie. Een toestand waarin kunst ten dienste staat van de industrie en de politiek – als voorbeeld een tentoonstelling die louter dient als extraatje bij een *meeting* van zakenmannen – lijkt onvoorstelbaar. Sommige artiesten voelen deze situatie aankomen en beginnen zich te manifesteren. Zo ken ik kunstenaars die weigeren nog in een geografische of nationale context gepresenteerd te worden, maar enkel voor een internationaal en/of artistiek kader opteren. Een evenement zoals de tentoonstelling *Word into Art: Artists of the Modern Middle East* in het British Museum in 2006 doet me walgen en balanceert op het randje van racisme. Er is een enorm verschil tussen de geografische locatie of de etnische regio en de culturele *issues* die er spelen. Helaas doorlopen programmatoren echter vaak het gemakkelijkste parcours, een *shortcut*, om hun selectie te verkopen. Op die manier ontduiken ze ook hun verplichte researchwerk. Wie bijvoorbeeld een tentoonstelling maakt zoals die in het British Museum, hoeft zich niet meer te bekommeren over het soort werk, laat staan over de kwaliteiten ervan.